

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani

Klerikalno zakonolomstvo v deželni zboru.

Poznamo sicer naše klerikale in vemo, da jim je prisoditi marsikaj, vendar so se tudi med nami dobili nekateri lahkoverneži, ki so mislili, da takega zakonolomstva vseeno ne bodo storili. In kaj se je zgodilo? Poročali smo že, da so si klerikalci vtepli v glavo, da morajo razveljaviti mandata obeh, lani izvoljenih naprednih poslancev ljubljanskega mesta gosp. prof. **Reisnerja** in tržnega nadzornika gosp. **Ribnikarja**.

Oba moža sta bila izvoljena z veliko večino, tako da še klerikalci sami ne morejo navesti niti enega slučaja nepravilnosti, in vendar so sklenili, da ti dve volitvi razveljavijo, vkljub temu, da se sami zavedajo, da je to grdo gazenje zakonov.

Stvar bi se imela izvršiti že pred prilično tremi tedni, a se je takrat bivši deželni glavar pl. Šuklje uprl, dobro vedoč, da kaj takega kot deželni glavar in cesarjev zaupnik ne more dopustiti. In mož je raje šel.

Sedaj je deželni glavar sam vsemogočni dr. Šusteršič in stvar je prišla zopet pred deželni zbor, in sicer v četrtek, dne 25. januarja.

Ker je klerikalna večina že v odseku sklenila, razveljaviti imenovana mandata, nismo seveda bili nič v dvomu, da tudi pred zbornico ne bode umaknila svojega prejšnjega sklepa. S 23 proti 19 glasovom so klerikalci razveljavili Reisnerjev in Ribnikarjev mandat.

Res, razveljavili so jih. Pa ni potreba misliti, da so znabiti ta dva sicer odločna in žilava moža sovražili kaj bolj kakor vse druge napredne poslance. Tega ne. Ampak klerikalci so pri tej stvari zasledovali vse druge, prav posebne namene.

Vsakdo ve, da je sedanja deželnozbornska večina z deželnim denarjem gospodarila kaj čudno. Vsakdo pa tudi ve, da taka korporacija, kakor je deželni odbor in oziroma deželni zbor, ki razpolaga z javnim, iz deželnih naklad izviračim denarjem,

mora tudi polagati javne račune. Tega se pa klerikalci boje kakor pes palice. Zato, ker imajo slabo vest. Prejšnja »liberalna« večina je štedila z deželnim denarjem, saj je vedela, kako težko danes ob teh slabih časih zmagujejo davkoplačevalci, ki so še na vseh drugih koncih in krajih preobloženi z drugimi davščinami, deželne naklade. Zato so bile deželne naklade pri prejšnjem »liberalnem« gospodarstvu tako nizke, kakor skoro v nobeni deželi, kolikor jih je pod našim cesarjem.

Prišli so pa na krmilo klerikalci. Prvo njih delo je bilo najetje 10 milijonskega pesojila. Deset milijonov, to pa niso mačje solze. »Judje,« ki so denar posodili, nočejo obresti in naša dežela jih mora plačati. Saj jih bo pa tudi plačala. Ampak s sedanjimi deželnimi nakladami to ne pojde. Ker so poleg tega klerikalci pri deželnem odboru in še marsikje drugod nastavili vse polno »lačnpergarjev«, ki hočejo za svoje »prepričanje« biti dobro plačani, so ustanovili različna korita, da so vsaj najbolj silnim službolovcem zamašili usta, zato je pa treba, da dežela ne pride na kant, povišati, in sicer prav občutno povišati deželne naklade.

Tega se pa boje. Boje se položiti jasne račune, boje se ljudske sodbe.

Do povišanja deželnih naklad mora priti. Računali so pa tako - le: Ako prelo mimo postavo in krivično razveljavimo dva napredna mandata, bodo liberalci vzdignili silen hrup — saj so tudi iz mesa in krvi — vlada bo nato deželni zbor razpustila, prišle bodo nove volitve, pri katerih najbrž še ne izgubimo večine, nato pa lahko povišamo deželne doklade za kolikor hočemo, saj do prihodnjih volitev, ki bodo najbrž šele čez šest let, se bo stvar že pozabila in delali bomo naprej, kakor bomo hoteli. — Tako so računali. Pa so se, kar se tiče naprednih poslancev, urezali v prst. Napredni poslanci, zlasti gosp. dr. **Tavčar** in gosp. dr. **Triller** sta sicer v dostojnih, pa mirnih besedah ugovarjala proti takemu nasilstvu, od klerikalcev pričakovanih kravalov pa ni bilo.

Naš poslanec dr. **Triller** je kleri-

kaleu dr. Peganu celo očital zagrešenje očite potvore, pa se dr. Pegan, ki je bil že z dokazi popolnoma potlačen v kot, ni mogel izgovarjati drugače kakor, da je bilo pač poročilo »napačno tiskano«.

Pripominjamo, da so se tudi Nemci (klerikalni zavezniki) upirali takemu nasilju, samo od deželnega predsednika nismo čuli nobene izjave.

Kar so klerikalci učinili, to je politično lopovstvo prve vrste, ki bo pa najbrž še njim samim še večkrat bučalo po ušesih.

Napredne misli s tem niso zatrli, še bolj utrdili so jo.

»Živela! Na svidenje!« so klicali odhajajočima napredni somišljeniki — in tako pravimo tudi mi.

Nekaj o uredbi naših gospodarstev.

Prav pogostokrat slišimo tožiti, da naše kmetije več ne nesejo itd., to posebno zadnja leta, ko je toliko naših delavnih moči zapustilo našo domovino in se podalo onkraj morja iskat boljše sreče in blagostanja, katerega pa bo povsod težje najti kot ravno v svoji domovini, na svojem domu. Res je, da je že mnogo lepih noveev prišlo iz daljne Amerike, ali tudi mnogo čilih ljudi, kateri bi bili v stanu mnogo koristiti našim kmetijam, se nam je odtujilo in mesto da bi delali lepo mirno doma na posestvu, pa rijejo po rovih in trpijo po tovarnah. Doma pa kmet nima zadosti delavnih ljudi, da bi svoja polja pošteno obdelal, da bi iz zemlje pridobil zadosti tega, kar se rabi za vsakdanje življenje.

Da se temu kolikor toliko opomore, je prva in poglobitna naloga vsakega kmetovalca, da si svoje gospodarstvo pred vsem pravilno uredi. Le pogledjmo nekoliko, ali so naše kmetije tudi vse pravilno urejene? Ne in ne! Ali se na naših kmetih goje le take panoge, ki se zares dobro splačajo? Zopet ne! Ali imamo morda naše kmetije tako urejene, da si zamoremo vsako stvar dobro izkoristiti? Gotovo ne! Pač pa se

pri nas gospodari še po večini po oni stari metodi, po kateri je gospodaril naš praded in oče. Le pogledjmo, če vpelje kak bolj izobražen posestnik kako novo stvar, kako se mu čudi in maje z glavo, češ, s tem pa že ne bo nič itd. Marsikater tak bi vedel mnogo povedati, kar se mu je že vse »prijetnega zgodilo«. No, saj potem ni čuda, da nam zemlja vedno manj rodi in nam sadeži vedno slabeje uspevajo. In pri vsem tem pa še slabo urejeno gospodarstvo! Naj bo gospodar še tako marljiv, če nima pravilno urejenega svojega gospodarstva, mu to, samoobsebi umevno, ne bo donajalo toliko kot bi mu moralo. Mnogokrat dela gospodar po svoji glavi kakor mu pač pride na misel. In če se pozneje prepriča, da to ni bilo prav, pa prenaredi nekoliko. Tako začne prenejati šele po nastali škodi, katero je imel. Taki škodi pa se gospodar lahko že v naprej ogne, če dela po preudarku, da goji le tiste panoge, ki mu v resnici donajajo pravih dohodkov, kajti dandanašnje kmetijske razmere so se toliko predrugačile, da je treba popolnega zboljšanja, sicer ubožamo popolnoma. Vsak dan čujemo tožbe o različnih uimah, boleznih, slabih letinah, slabih kupčijah, dragih delavcih, vedno naraščajočih davkih itd. itd. Zato je treba dobro preudariti in računati, kako nam je preurediti svoje gospodarstvo, da bode primerno današnjim razmeram. Drugače si ne opomoremo iz sedanjega žalostnega položaja.

Gledati nam bo tedaj, da bomo pridelovali le take stvari, ki se nam res splačajo. Posebno na polje moramo gledati, da upeljemo primerno kolobarjenje. Poprijeti se bomo morali z vsemi silami umnega sodjarstva. Le pogledjmo, koliko se ravno v sadjarstvu pri nas greši. Tudi živinoreja še ni povsod primerno urejena našemu gospodarskemu namenu. Pa pogledjmo v naše gozde. Te pa zelo zanemarjamo. In ravno gozd je tisti, ki nam donaja posebno lepe dohodke. Pa naša polja in travniki! Koliko več bi se lahko pridelalo krme, če bi se znalo zemljo do dobrega izkoristiti. Zato bo pa treba le dobro gnojiti in pravilno obdelovati naša polja in travnike. Le pogledjmo na travnike skrbnega gospodarja, kakí so. Čez in čez so lepo in enakomerno s travo zaraščeni, dočim ima pa tak, ki mu zanje ni dosti mar, vse polno mahu in plevela na njih.

Mnogo bi se pri nas še dalo zboljšati z umnim obdelovanjem. Zato bodi vsa čast onim, ki resno skrbijo za zboljšanje našega kmetijstva. Vsakega kmetovalca dolžnost pa je, da si v prvo sam dobro uredi svoje gospodarstvo in če se mu še ne bo sponajalo, potem naj toži o slabih časih. Kdor pa le toži o slabih časih, sam si pa nič ne pomaga, naj si pa le sebi pripiše, saj nam že slavni Vodnik pravi, da:

»lenega čaka strgan rokav,
palca beraška, prazen bokav.«

Politični razgled

Kranjski deželni zbor.

Najvažnejša zadeva, ki so jo rešili klerikalci v deželnem zboru, je razveljavljenje mandatov naprednih poslancev g. prof. Reisnerja in g. tržnega nadzornika Ribnikarja, o kateri zadevi obširneje poročamo na prvi strani. Sicer so se obravnavali nekateri računski sklepi in (ne ravno sijajno) uredile plače deželnim cestarjem in še tukaj bi radi klerikalci tiste pičle dohodke radi napravili odvisne od (političnega) vedenja cestarjev, proti čemur je naš poslanec dr. Novak ugovarjal. Ali je to klerikalno srce za nižje ljudstvo?

Štajerski deželni zbor.

V štajerskem deželni zboru se obstrukcija nadaljuje. Klerikalec dr. Korosec je izjavil, da bi njegova skupina pač sodelovala, ako bi ji nemško - narodna večina privolila kake ugodnosti. Misli je pri tem na klerikalno - strankarske koncesije. Ako v kratkem ne pride do sporazuma, bo deželni zbor odgoden, nato pa najbrže razpuščen.

Zunanji minister.

Naš minister zunanjih zadev grof Achrenthal bo moral odstopiti. Sedaj nastopi daljši bolniški dopust in se bo med tem vodila še politika po njegovih tirih naprej, na spomlad bo pa že drug mož na njegovem mestu. Papežev poslanik na cesarskem dvoru, te dni umrli nuncij Bavona, je bil njegov največji nasprotnik.

Italijansko - turška vojna in mi.

Kakor poročajo vsi listi, je neka italijanska vojna ladja ustavila in preiskala našo indijsko kupčijsko ladjo »Bregenz«, menda iz suma, da vozi vojno kontrebando. Ker je naša država še vedno član trozveze, torej zvezana z Italijo, znači tako postopanje veliko nezaupnost proti naši državi. Ali se bo Avstrija kaj energično postavila proti temu nepričakovanemu koraku, tega ne vemo, znano nam je pa, da je Italija v podobnem slučaju s Francosko državo poravnala vso krivico. Pa so jo Francozi tudi trdo prijeli.

Bolgarski prestolonaslednik polnoleten.

Bolgarski kraljevič Boris postane polnoleten in se bodo ob tej priliki na dvoru vršile večje slavnosti. Bolgarija je bila še pred kratkim kneževina, sedaj je pa bolgarski vladar kralj, oziroma kakor se sam po starem običaju imenuje »car bolgarski«. Prestolonaslednik Boris je, kakor skoro vsi Bolgari, pravoslavne vere, oče Ferdinand je pa še katoličan.

Volitve na Nemškem.

Te dni se vrše na Nemškem volitve v državni zbor. Te volitve nimajo pomena samo za nemško državo, nego skoro za vso Evropo. Vršile so se v znamenju protikle-

rikalizma. Največ so pridobili socijalni demokratje, ki so se skoro podvojili, pa tudi meščanske (liberalne) stranke so se izvečine ojačile, padli so samo klerikalci in njim podobni nazadnjaki. Upati je, da bo odslej v Nemčiji prevladovalo bolj trezno in manj bojaželjno naziranje.

Revolucija na Kitajskem.

Revolucija na Kitajskem je še vedno v polnem cvetu. Revolucionarji prodirajo na vseh koncih in so vladarsko rodbino pripravili v silne stiske. Najbistrejša glava, kar jih ima vladarska hiša na svoji strani, Juanšikaj, še ta menda namerava pobegniti, ker ga sami cesarski principi, za katerih korist se je žrtvoval, nameravajo vreči. Tuje vlade se doslej javno še nečejo vmešavati v te homatije, vendar pa ne drže križem rok, saj so vse udeležene na kupčiji, ki ob takih časih seveda največ počiva. — Zanimivo je, da je kitajska vlada pri tržaškem »stabilimentu« naročila eno vojno ladjo, takozvani torpedni rušilec.

Nemiri v Perziji.

V tej državi že dlje časa divja huda meščanska vojna. Perzi se koljejo med seboj. Rusija in Anglija, ki imata v sosedstvu svoje dežele, pa ne bosta dolgo gledali tega, nego bosta deželo najbrže kratko razdelili. Severni konec si vzame Rusija, južnega pa Anglija. Tako bi bil zopet konec samostojne države.

o Ljubljanska okolica o

Ij Šmartinski Čuki. Dne 23. januarja je bil v Hrastju pogreb umrle 62letne žene P a j k o v e, ki pa ni bila tukaj doma, ampak v Veliki Loki na Dolenjskem. Prišla je obiskat svojo hčer in tu jo je zasačila smrt. Pri nas je navada, da pokopljejo vaščani vsakega, ki umre v vasi, akotudi je tujeec. Tudi naši možje v Hrastju so pripravili vse za dostojen pogreb. Eden naših mož je šel k odru, da bi zabil rakev. Tam pa je zagledal polno Čukov iz bližnjega Šmartna ob Savi. On jih je pozdravil prijazno, oni pa mu niso odgovorili ničesar. Vrnil se je in nam povedal, kdo in kaj. Naši možje so stali doma. Čuki pa so pokopali rajnico, ampak zaradi sedmine. Zlasti sta se odlikovala kovač »Biks« in pa lepo vzrasli Tone Presetnik, po domače Sojek, »hauptman« šmartinskih Čukov. Ljudje so pred cerkvijo pri Devici Mariji v Polju kar zijali, ko so ga videli, kako je komandiral, kakor stotnik kompanijo. Vendar so kmalu uganili, da Sojek ne more biti pravi »gautman«, ker je njegova desna rama dobrega $\frac{1}{2}$ m nižja kokor leva. Čuki so postavili našo, že prej pripravljeno nosilnico, križ in bogá pod kap, da so paradirali s svojimi stvarmi. Naš Bog je moral čakati pod kapom, dokler se ni vrnil cerkvenik od pogreba in ga odnesel v cerkev nazaj. Prej je imela vsa soseska enega Boga, zdaj pa imajo Čuki svojega posebej. Šmartinski Čuki so se podvizali

pri pogrebu zato, ker so vedeli, da bo, kakor tukaj običajno, na sedmini veder vina in pa svežega kruha iz 20 do 25 kg moke na razpolago. To je bila vedno lačnim in žejnim Čukom glavna stvar, grlo in želodec, ne pa pogreb in pobožnost. Prišli so vsi na sedmino; naših ni bilo nobenega, ker ne marajo take družbe. Iz vsega srca jim privoščimo, da so se zopet enkrat do sita najedli in do sita napili. Skoraj bi jim želeli, da jim ne bi bilo treba dolgo čakati drugega pogreba, ali bolje rečeno, druge sedmine, da se kmalu zopet okrepčajo in nasitijo zastoj.

Iz D. M. v Polju. (Zakasnelo radi pomanjkanja prostora. Op. ured.) Žalostne razmere se dogajajo pri nas. Občinski odbor je bil že izvoljen dne 28. novembra, ali župana še ni, še uraduje stari župan I. Dimnik. Gosp. župan, kaj pa je s proračunom za leto 1912, ki bi že moral biti meseca decembra odobren, pa ga še do danes ni. Znabiti, da vaši računi še niso urejeni, zavoljo tega jih pa ne daste na vpogled, ali pa čakate novega odbora, ker ta vam bo bolj ugajal, ker bo vse enako, ako jim pokazete krčmarske knjige, ali pa občinske. Nadalje, kako pa je to, g. župan, da občinska pota nasipate brez občinskega odbora in brez dražbe, gotovo ste vi sami davkoplačevalec v občini, ker bi se lahko po nižji ceni oddale, ker imajo drugi posestniki tako čas, kakor vaš pristaš Franc Babnik. Prosimo, dokažite, kdo vam je dovolil, morebiti vaš tajnik Mreina, ki je tako cele občine vladar, ker v vsako stvar vtakne svoj krivi nos. Sedaj smo radovedni, koliko bode za prihodnje leto občinske doklade. Mislim, da malo več kakor dosedaj, ker železnica v tovarno je že izgotovljena, ne bode več svetlih kronc, pa ker imate sedaj dobro sestavljen odbor, bodete lahko delali po svojem klerikalnem receptu. Le tako naprej, da bo šla poprej občina rakovo pot. Za danes je toliko, če bo pa treba, pa še pridem.

Iz D. M. v Polju. Prosili bo g. župnika pri D. M. v Polju, da naj raje oznani svojo nedeljsko mašo ob pol 7., namesto ob 6., da ne bo ljudstvo tavalo okrog cerkve in čakalo pristopa k maši zaradi tistih starih terejalk in naša dolžnost ni, da bi cela fara to trpela, saj one imajo čas čakati vse dopoldne, ker nimajo otrok in tudi bere vam ne dajejo. Tega Vas prosimo in si zapomnite enkrat za vselej.

o Dolenjske novice o

d Iz Kotredeža. C. kr. deželna vlada razveljavila je izvolitev dveh odbornikov v II. in dveh odbornikov v III. volilnem razredu, in se bodo dopolnilne volitve kmalu vršile. Volitev drugih odbornikov je potrjenah. Treba je, da se združijo vsi napredni volilci — kmeti in delavci — kajti nasprotnik je mogočen. Odborniki, ki bodo sedaj izvoljeni, bodo odločevali, če bo odbor deloval v naprednem zmislu, ali

pa na komando iz farovža. Kadar pridejo zopet kaplani na agitacijo, povejte jim, da spada njih delovanje v cerkev, kajti Kristus, naš Gospod, je rekel: »Moje kraljestvo ni tega sveta!« Vera tudi ni v nevarnosti, kajti občinski odbor ne sme sklepati, da se naj cerkve podirajo, da se naj duhovniki izženejo itd. Gre se za same gospodarske stvari. — **Napredni kmetje in delavci! Pridite do zadnjega moža na volišče, in zmaga je gotovo vaša!**

d Vače. Nobene reči naši klerikalci tako ne sovražijo, kakor resnico. Najrajši bi jo s sveta spravili. Zadnjič smo poročali, kako je naš Majdič vodil procesijo od Osoleta pa do Mrveta. Tega škandala nismo mogli zakriti s plaščem krščanske pozabljivosti. Osolela in njena lepa Francka pa na vse grlo tajita ta Majdičev škandal. Kdor ni bil natrkan, se pa dobro spominja. To naj si Osolela za ušesa zapiše. Ali bo Majdič tudi to utajil, da ni svoje kuharice naučil klerikalno prisegati. Štiri mesece bo šla na gospodinjski tečaj. Ričet bo tudi zanjo dober. Za danes iz usmiljenja molčimo o onem klerikalcu iz Slivne, ki je neki ženski vodo zagovoril. Klerikalci so res usmiljenja potrebni. Še celo o svoji posojilnici ne črhnejo več. Nevoščljivost jih lomí, ker smo v naši posojilnici dobili bolj spretnega tajnika.

d Od Save. Ker se bližajo tukajšne občinske volitve, obrekujejo Eselesi na vse načine v »Lažiljubu« vse, ki se z njimi ne strinjajo. Tako očitajo tudi sedanjemu občinskemu odboru brezvestno gospodarstvo z visoko naklado 50%. Proračun in račun sta vsakemu občanu v zakonitem času na razpolago v pregled in ugovor. V odboru sedita dva razumna klerikalca, zakaj se pa nista oglasila s svojimi pametnimi nasveti. Samo zabavlja lahko vsakdo. Da pa sploh volilci izvedo, kako se uporablja 50%na naklada, podamo v naslednjem nekoliko pojasnila: 1. izdatek za vzdrževanje šolskih potrebščin in šolskega poslopja, 2. plačevanje posojila 10.000 kron hranilnici letni obrok 1000 K in pa še obresti. Ta vsota se je porabila za dozidavo dveh šolskih sob za III. in IV. razred. To plačevanje bo trajalo še pet let. Za tem so izdatki za deželne, okrajne in občinske ceste, izdatki za revne, izdatki za občinske uprave: izdatki, ki jih ni mogoče ne klerikalnim in tudi liberalnim modrijanom izbrisati. K tem izdatkom pridejal je še gosp. župnik o priliki proračuna pri zadnji seji krajnega šolskega sveta vsoto za poravnavo stroškov za štruca, ki jih je dal razdeliti med otroke o priliki prvega sv. obhajila. — Imeli smo izbranega organista v osebi gosp. nadučitelja in izvežban cerkveni pevski zbor za prav malo plačo, a nadučitelja so dejali v pokoj, dasi bi bil še nekaj let lahko učiteljsko službo opravljal. Tako smo bili nekaj časa brez organista, a župnik je vredil predlanskim neko zborovanje, na katerem se je določila plača organistu in cerkveniku v denarju

in bi morali župljani plačati, ker graščak kot drugoverec, odpade, ki pa plača skoro tretjino davka, 7% naklade za organista in cerkvenika. Zoper ta čin so se pritožili nekateri župljani na višjo oblast, ki je priznala, da se to ni postavno obravnavalo. Predno se je pa ta odločba višji oblasti vročila, je nastavlil župnik organista in cerkvene pevce, ki pa tako hreščijo, kot bi staro lesno odpiral. Svetovali bi jim iti v bližnji zavod se od tamošnjih gojencev učiti petja s harmoničnimi glasovi. Naklada za organista in cerkvenika se dosedaj vsled odloka višje oblasti ni izpeljala, a če dobijo farovski kimovci oblast v občinskem odboru, se bo to najprvo izvršilo in potem bomo imeli zraven deželne, okrajne, občinske naklade še novo organistovsko - cerkvenikovo naklado, zraven pa še žitno in vinsko bero. Preteklo nedeljo se je razjaril župnik na leci na dopisnika iz Boštjanja v »Slovenskem Domu«, da on namerava staro šolo pod cerkveno oblast spraviti in tam narediti stanovanje za kaplana, češ, kdo mu more to dokazati. Faktična resnica pa je, da je župnik z nekim dopisom na krajni šolski svet zahteval, naj bi njemu staro šolo v porabo odstopil, do česar pa krajni šolski svet nima pravice. Razume se, če bi bil župnik to dosegel, bi lahko tudi to uredil. Razložil sem nekoliko položaj občinskih razmer, z željo, da bi pri prihodnji občinski volitvi v odbor volili može, ki bodo znali se za vašo korist se ponesti, a ne farške kimovce, ki kimajo le za farško bisago.

d Temenica. Ker me Ana Fajdiga, gostilničarka, in njene hčere dolže in razglasaajo, da sem jaz dopisnik, oziroma v zvezi z dopisnikom v ta list, povem vam in Vašim, še premalo študiranim jezičkom, da nikakor nikar ne mislite, da imate pravico govoriti, kar ni res. Res ste morebiti igrali vlogo občinstva pri rajnem županu, a sedaj je ne boste. Meni pa ne boste vi lasu skrivili. Torej vam prijateljsko povem, da me pustite popolnoma v miru zaradi dopisovanja in si poiščite drugega »dopisnika«. Ako ne, bom z vami sodnijsko postopal in s tistim, ki bo še kaj o tem govoril. — **Prapreče,** 27. januarja 1912. — **Ignac Prelogar,** knjigovez in fotograf.

d Iz Turjaka. Dragi »Slovenski Dom«! Zadnji dopis iz Turjaka je zadel nekatere naše kimavce in kimavčke prav v živo in od jeze ne vedo, kaj bi počeli. Od drugod so take baharije po »Domoljubu«, iz Turjaka ne črhne nihče nobene besedice. Zdaj imajo še edino tolažbo, da bo okrajno glavarstvo razveljavilo občinske volitve. Ampak to je presneto slaba tolažba. Mi bi prav radi videli, da se to zgodi, potem bi jo dobili farški podrepniki šele po grbi. Potem bi šele zijali čuki iz Rašice, kaj se pravi razdražiti volilce turjaške občine, kadar gredo v boj za svoje pravice. Ta bi bila lepa! Za trpeti in plačevati bero in davke smo dobri kmetje, za gospodariti v

občini bomo šli pa fajmoštre in plavo prepasane čuke vprašati, koga naj volimo.

d Iz Dobrépolja. Prejšnjo soboto se je vtihotapil v nek napreden časopis iz naše doline dopis, v katerem neznan (?) dopisnik smeši naše najboljše ljudi in jih najbrže namenoma psuje z »Jakličevimi volilci«. Kdor količkaj pozna razmere pri nas v naši fari, tisti prav dobro ve, da ima naš slavni Jaklič ravno pri požarni brambici najmanj prijatelj in ne motimo se, ako verjamemo vesti, ki se širi po Dobrépoljah, da se je tisti dopis skovalo v tukajšnjih najbolj klerikalnih krogih in da se je uredništvo naprednega lista nalašč v ta namen nalagalo, da bi se udarilo po Jakličevih neprijateljih z napredne strani. Po naši dolini se govori, da je tisti dopis potekel izpod peresa onega človeka, ki se je toliko pehal, da bi bil zasedel županski stolec videmske občine, pa so ga ravno »požarni brambovci« tako našeškali, da še v odbor ni prišel. In zato je čisto verjetno, da se je pohlevni možiček skušal sedaj maščevati in zato je skušal osmešiti požarno brambo. Ampak z nami Dobrépoljci naj se ne igra preveč! — In pa to naj si enkrat za vselej zapomni slovenska javnost, da ni vsak Dobrépoljčan Jakličev volilec. Tisti časi so že davno za nami in to Jaklič sam najboljše ve. Res je bil včasih pri nas za boga, ali zdaj smo ga spoznali popolnoma in ne bomo se mu dali več ustrahovati. — Kaj pak, tak nevednež, tak zabit poslanec, ki ni vedel, koliko odbornikov pripade po novem volilnem redu videmski občini in pozna sploh novi volilni red za kmečke občine tako malo, da je hotel z reklamacijo in pritožbo na okrajno glavarstvo voliti kot častni občan v kopoljski občini, tak modrijan ne more dolgo vladati Dobrépolja in ga tudi ne bo!

d Iz Kolovrata. Sv. Antona dan, to je dne 17. januarja imamo v tej župniji shod v Brišah. Tako tudi letos. Točno ob 10. je prispel župnik pred altar — pa ne vprašajte kakšen? Vsi smo se smejali, ko ga zagledamo vsega obvezanega. Zvedeli smo, da se je preljubi gosp. Knol, kakor je že njegova navada, zopet pretepal in mu je njegov nasprotnik za spomin na glavo pritisnil svoj pečat. Ali bi ne bilo bolje, gosp. župnik, nego ponoči netopirati in na »koruzniško« ter dolgouhih zajcev komando loviti glasovnice, da se brigade bolj za svoje pastirstvo.

d Iz Prečine. Gotovo misli res lahko vsakdo, kdor le količkaj pozna našo občino, da je politično mrtva in tudi res popolnoma mrtva, kakor piše predzadnji »Lažiljub« v 3. številki. Mrtva, pusta in zapuščena je naša fara, ali poslej bode še bolj, ako bodo pustili občani prvo in zadnjo besedo edinole župniku in njegovim podrepanikom. Karkoli zine naš fajmošter, pa najsi bo to še največja budalost in neumnost ter v škodo vse občine, mu vse pritrdijo in prikimajo njegovi podrepaniki, ki sede v občinskem odboru. Kaj je bilo po-

treba tako velikansko cerkev sezidati v zapuščeni vasi Prečini, ko tja nihče ne hodi poslušat župnika, kot tercijalke in Marijine device! Polovico fare hodi k maši v Novo mesto, polovico pa v Vavto vas. Staro cerkev je bilo treba samo malo popraviti, ne pa zidati nove, tako velikanske in veličastne, da bi delala še celo kras samemu Dunaju. Ubogi kmet, sedaj pa plačuj vse to, ko ti ne prinaša poljedelstvo in živinoreja toliko, da bi se mogel pošteno preživeti. Seveda, pri tem pa le »plan-ta« »šparkasa« v Kandiji in zopet se polnijo le farški žepi. Prav lepo se pa zna prikrivati duhovščina z »neumornim delovanjem« za svoje ovčice. Župnik vodi namreč »umno« gospodarstvo, kaplan pa politično »življenje«. Polna miza v farovski veži se lomi kupov »Domoljuba«, »Bogoljuba«, »Slovenca« in bogsigavedi kakšnega verskega časopisja. Ako se kdo naroči enkrat, je naročen na veke. Tudi če bi se hotel odpovedati, je to nemogoče, kajti »sem že zapisal,« pravi kaplan in izgine zopet nekaj kroñice ubogega, nevednega kmeta v farških žepih. In tako je pri vseh drugih rečeh. — Ali vendar se je nekaj slednjič izpremenilo pri zadnji občinski volitvi. Ko je sprevidela ta »žlahta«, da ne mara ubogi, preslepljeni prečniški kmet več plesati po njeni muziki, je zastavila vse svoje moči, da bi se še nekaj časa obdržala na krmilu. Česar bi si ne mogel izmisliti nobeden kristjan in tudi še tako zvita buča, to si je izmislila ta svojat. Na glasovnice so dali kar natisniti imena svojih podrepanikov in ko je župnik pobiral po vaseh bero, je njegov zaupnik Planinšek delil glasovnice med volilce, ki jih je že popreje zvabil k sebi tamošnji odbornik na kupico vina. Sam kaplan pa je brusil pete okoli po vaseh za pooblastili in s prižnice je vedno grmel. Na, pa tudi to ni nič pomagalo, zakaj »far obrača, kmet pa obrne!« in tako se je tudi zgodilo pri občinskih volitvah. Ko so izprevideli, da jim je odklenkalo, so se hoteli maščevati. Tuhtali so celih 14 dni, kako bi mogli ovreči volitev in župan Vintar je zanalašč zavlekel skrutinij, da se je medtem zgodilo, kar se ni še nikjer na svetu. Neznanci so vlomili v sobo stare šole, kjer je bil shranjen zaboj z glasovnicami ter jih uničili tako, da se nikakor ni mogel vršiti skrutinij. Jako značilno je pa dejstvo, da so našli sled, da se je pri tem svetilo z rdečo, cerkveniško svečo in da se je tudi rabilo mežnarjevo dleto. Sodnija je imela nato s tem jako veliko posla. Veliko število prič so zasliševali, toda pravega storilca pa dosedaj še niso dobili. Zaprtja je bila tudi četvorica mož občinskega aparata z županom in tajnikom vred. Sedaj poizveduje žandarmerija, kake glasovnice so razdeljevali med volilce. S tem menda hočejo kako dognati izid volitev. Hudo ogorčenje pa vlada nad klerikalci po vsej fari. No, pa še kaj prihodnjič!

Kamenški liberalci.

d Muljava. No, sedaj pa zopet, ko je prišel zimski čas, se lahko malo pomenuemo v »Slovenskem Domu«, saj vsak najrajši bere novice iz svojega kraja, posebno pa iz »Slovenskega Doma«. Pri občinskih volitvah smo »sijajno« pogoreli, to sta dejala Tiček in Stent, ko sta prišla do sape, in ko sta videla, da so prejšnji analfabeti prišli v odbor. Vendar se jim je precej majalo stališče častnega imena: »župan muljavski« —! Jim ne zamerimo, ker za tako častno mesto, kot je muljavski županski stolec, se morejo s tako silo zavzemati le možje, ki hlepajo zgolj po zmagi, za splošni blagor občanov jim je pa toliko, kot za lanski sneg. Toda mislimo, da bosta dična »gospoda« Tiček in Stent zapomnila volitve iz leta 1911. Gotovo se ni še noben župan tako blamiral, kot naše županče na Muljavi. Ko je bil volilni imenik tukajšnje občine razporežen, je predlagal nekdo našemu županu, naj se dva napredna volilca iz vasi Muljava izključita iz volilnega imenika, ker sta bila pred par leti kaznovana ter na ta način izgubila volilno pravico. Tiček takoj sledi temu nasvetu, četudi ni vedel, pri čem da je ter podpiral »reklamacijo«, ki mu jo je omenjeni »gospod« sestavil. Napredna volilca potem res nista imela pravice, izvrševati volilne dolžnosti na dan volitve, kar je imelo za posledico tožbo. Obravnava se je vršila v Višnji gori, kjer sta se morala Tiček in Stent zagovarjati radi žaljive reklamacije. Značilno je bilo le to, ker niso ne župan, ne cela reklamacijska komisija vedeli, kaj je pravzaprav reklamacija. Nastal je seveda v sodnijski dvorani smeh. Ker se je pa Tiček le zvijal in stavil razne priče na pomoč, morala se je obravnava preložiti na drugi čas. Pri drugi razpravi je bil pa obsojen Tiček na 50 K kazni, Stent pa oproščen. Proti tej razsodbi se je zagovornik Tička in Stenta pritožil na okrajno sodišče v Novem mestu zaradi prevelike kazni. Nato je okrajno sodišče obsodilo Tička na 200 K, Stenta pa na 100 K kazni ter na poplačilo vseh stroškov. Tako sta pogorela pri vseh inštancah in bosta sedaj že vedela, kaj je reklamacija.

d Št. Janž na Dolenjskem. Čudno se nam zdi, kje izvesta naš župnik Bajec in Kalan, koliko izvodov »Slovenskega Doma« prihaja v šentjansko faro. In ta dva tiča vesta kar število. Uverjeni smo, da jima uredništvo tega prav gotovo ne pove, pač pa je lahko mogoče, da se to izve na šentjanški pošti, kjer uživa župnik Bajec neko posebno simpatijo. Sicer je pa Bajec večkrat videti v uradu med ekspediranjem, takrat, ko ne sme biti nihče navzoč. Vsled tega smo izgubili zaupanje ter smo primorani, važnejše pošiljatve, posebno take, za katere ne bi smel vsakdo vedeti, oddajati, oziroma prejemati v Krmelju in Tržišču. Brotschneider s pošte se je tudi izrazil, da ima tako vplivno osebo za seboj v Št. Janžu, da se nikogar ne boji . . . In to je — kdo pa drugi — Bajec, ker drugo

ljudstvo ga itak ne mara. Ako ne bo bolje, homo stvar javili na pristojno mesto.

d Iz Št. Ruperta. Prečastiti g. kaplan Janez Štrajhar iz Št. Ruperta so se v zadnjem »Domoljubu« obregnili nad liberalce. Našteli so oficirje liberalcev in potem še njih »gmajnarje. Našteli so tudi, katere zapovedi ti soldati lomijo. Zmotil se je naš preljudi Štrajhar, ker je mislil o svojih pohlevnih backih, a pisal o liberalcih. Peto, šesto in sedmo božjo zapoved, namreč lomenje teh zapovedi čisto pristojajo njegovim podrepnikom, a pozabil je osmo božjo zapoved, ki se glasi: Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega. Tudi kakšen krivoprisežnik se najde med vami. Če ne verjamete, povemo vam o priliki. Pravijo tudi prečastiti Štrajhar, da so liberalci največji pijanci. O jej, g. kaplan! Kako se že piše tisti največji pijanec, ki ste ga postavili v svojo volilno listo? Če ne veste, vam tudi lahko povemo. Nadalje tudi hvajijo prečastiti gosp. Land — pardon — samo Štrajhar izvoljene trdne posestnike svoje mlekarne. Kako trdni in najboljši posestniki so, kaže, da kmalu zvemo, pravijo, da nekje nekaj poka! Kar se pa tiče »mešetarjev«, takih, ki jih ima napredna stranka, se jih boste lahko ubranili! Človek s kremenitim značajem, je magari sam mlekar, ima ugled povsod, ne rabi ga pa od zasleplencev. Glede tistih vaših »podpor in tistih »50.000« vaše »izborna delujoče mlekarne«, smo pa tako radovedni, da bi radi enkrat videli vaše račune, kar se pa tudi spodobi. Zato pa le s korajžjo, prečastiti Štrajhar, bojnikov je mnogo, a zajcev in zajčkov še več. Prihodnjič povemo, kako se kolje v katoliški hiši na katoliški podlagi.

d Št. Rupert. Dan volitve se bliža. Slišali ste dragi bralci že mnogo o naših vernih in kaplanu dopadajočih klerikalcih. Oh, kako jih skrbi, kako se mučijo, kako kujejo v dolgih večerih mnoge naklepe. Pa vse skupaj jim kaže le polom. »Če bodo vsi volili z menoj, ki so mi obljubili, potem je zmaga naša,« tako je besedičil kaplan. Toda moti se, revež. Večina tistih obljub je bila zato, da se ga iznebi. Saj je pa tudi vsiljiv kakor cigan s konjem. Ne odneha preje, da obljubiš. Ko enkrat obljubiš, potem pa klobuček veselo pokonci in hajdi naprej. Za njim se pa pokaže pa še k večjemu kaka figa, češ, si me mislil, pa me ne boš. Ampak odpraviš ga ne drugače, da mu obljubiš! Če le namigneš z »da«, tedaj: »Saj ste pošten človek, fajn mož itd. Še cukerečka, pa se gremo otroke! Ljudje spregledujejo, vidijo namene klerikalcev, zato se s studom odvrtajo od njih. Pošten političen boj z njimi ni mogoč. To so ti zahrbtni naši klerikalci, škodujejo ti, če ti le morejo, v žlici vode te vtople, da se jim nudi prilika; nobeno sredstvo jim ni prepodlo. A v naših vrstah stoje možje značajni, njim na čelu daleč naokoli spoštovani posestniki. Kje imate vi klerikalci našim enakih mož? Vsi na krov, vsi za

blagor občine, bodimo trdni, odbijmo krepko naval klerikalizma in ponosno bomo gledali z odkritim čelom onim, ki so se hoteli okoristiti z našimi žulji. Ti pa, dragi »Dom«, razširjaj duha prosvete, duha lepše bodočnosti! Prost mora biti kmet tlačanstva, prost klerikalizma. Na dan, svoboda, resnica, pravica mora biti zmago-slavna!

d Podružnica družbe sv. Cirila in Metodova na Raki priredi v nedeljo, dne 28. januarja veselico v gostilniških prostorih g. Vinko Bona. Začetek ob 3. popoldne. — K obilni udeležbi vabi — o d b o r.

d Iz Št. Janža. Že zopet se moramo pečati z našim župnikom Ludvikom, ki je tako neumen, da misli, da so vsi farani tako zabiti, da je vera, ali pa volitev vse ena sama reč. Na novega leta dan in tudi na sv. Treh kraljev in še pozneje je zopet rohnel na prižnici čez napredne liste in prebiral »Slovenski Dom«, torej list, ki se tudi gospodu Bajcu upa povedati resnico, resnica pa oči kolje. Ne vemo, ali ne znate več pridigovati o božjih rečeh, ali pa nečete. Žalostno je pa za Vas oboje.

Boljši kristjan kakor Vi.

d Iz Vinice. Iz mnogih krajev smo čuli od občinskih volitev, da je zmagala duhovska stranka le tam, kjer so sleparili. Tudi pri nas se je mnogo sleparije zgodilo, ker smo se morali pritožiti. Te volitve so nam prinesle mnogo smeha in zabave. Bilo je na dan volitve. Hiša je bila natlačena naprednih in klerikalnih mož, župnikovega agitatorja Stanka tudi ni manjkalo. Možje so se razgovarjali kakor po navadi in to je Stanka jezilo in je rekel, naj bodo tiho. Mož, 60 let star, ga pa krepko zavrne, nakar je prišel ven kakor da gori za njim. Zdaj pa je zazvonilo poldne. Vsi po hiši molijo, samo župnik se ni zmenil za zvon in ne za molitev: to je lepo in hvalevredno za župnika! Eden naprednjakov se je tudi pritožil, češ, to ni prav, da se pišarji tisti, ki niso v odboru, morali bi pisati odborniki. Te besede zavzamejo vse, posebno župnika, ki je prebledel kakor zid, misleč, zdaj bo po meni, ali mirni Viničani so čakali izida volitve. Gospod župnik, ali ni tako in nič drugače?

Več naprednjakov.

d Škocijan, Krmežljavčka smo z združenimi močmi ukrotili, s tem tudi prepredili vedno napadanje po »Laziljubu«. Mir bo, tako trde stari očanci — vendar pa ne hvalite dneva pred večerom. Ta tihota, to premirje — znak boja, ne prinaša nič dobrega. Kmetje — le popu nič zaupati! Znano je, da je ravno med duhovni največ hinaveev. Torej bodite čuječi, kajti gorje vam, ako vas dobe nepripravljene. Torej pozor!

d Škocijan. Naša Ciril - Metodova družba se je lansko leto precej ozirala na to, ker so kinetu razne vremenske nezgode naredile precej škode. Zaradi finančjalnega stanja kmetov - obiskovalcev družbenih prireditev, sploh ni prirejala veselice.

Zato se je odločila, da priredi predpustno veselico v družbin prid z jako obširnim sporedom. Posebno šaloigra bo vzbudila precej smeha — torej kdor bo tistikrat bolan, ne žalosten, se naj udeleži veselice, ker igra mu bo gotovo odstranila vse bolečine, ker smeha ne bo ne konca ne kraja. Torej okoličani — smeha in zabaveželjni, vsi dne 11. februarja na veselico. Tudi maske so ta dan dobro došle! Torej na svidenje!

d Iz Trebnjega ga ni dopisa, menda so vsi zaspali. Kakor Vam je znano, so se vršile meseca oktobra pr. l. občinske volitve, ki so izpadle bolj klaverno, zmagala je klerikalna stranka, pa z jako malo glasov večine; torej po novem volilnem redu za napredno stranko lep napredek. Ko bi imela napredna stranka spovednice, prižnice in še toliko drugih priložnosti za agitacijo, kakor jih ima klerikalna, bi bilo tacijo, kakor jih ima klerikalna, bi bila gotovo naša zmaga, pa jaz mislim, da se ljudem že odpirajo oči, saj pri volitvi župana med 25. odborniki niso imeli ne enega sposobnega, razen starega župana. Imeli smo 19 let enega župana in županoval je samostojno brez tajnika, bil je mož, in ker so od gotove strani prehudo pritiskali nanj, zategadelj ni hotel več prevzeti županstva. — Dne 13. novembra m. l. je bila pa volitev novega župana in evo gal izvolili so ga natančno po klerikalni metodi; navzoči g. okrajni glavar ga vpraša, ako prevzame volitev, na kar se je zmago-slavno izrazil: hom pa prevzel. Torej imamo ga župana, torej bodo samo poslušali in kimali, kar jim bo dekan ali farovski hlapec zapovedal. Prvi predlog novega župana je bil za povišano plačo, bolj rečeno, da hoče imeti tajnika na občinske stroške, kar mu pa tudi klerikalni odbor ni pritrtil, ker ni bilo g. dekana pri seji. — Tudi pri drugi seji mu niso hoteli dovoliti tajnika, tako da je že župan iskal okoli zdravniškega spričevala, da bi odstopil, kakor je mislil sam — ali na srečo je prišel k tretji seji dekan, pa — je šlo. Dekan je vsakemu posebej prigovarjal in ker se naš kmet, naj bo v pravici, ali pa ne, nikdar ne upa ugovarjati duhovnim gospodom, so kar prikimali in povišali tajniško plačo od 164 K na 400 K. Nato je pa župan takoj ozdravel. Napravili so za tajnika že poprej nekega mežnarjevega sedmošolca, ki se je že marsikaj lotil, pa mu večina povsod spodleti. Ima tudi privatno službo pri c. kr. evidenčnem katastru, sedaj je še tajnik, ter se repenči v občinski pisarni in hodi okrog povpraševat, kako in kje naj bi se lotil. Naj zadostuje za danes; o drugih, ki niti vinarja davka ne plačajo, pa hočejo občino za nas voditi, bomo pa na drugem mestu govorili.

Eden, kateremu so razmere znane.

d Iz Prečine. Ne ovržene, ampak okradene občinske volitve v Prečini. Naš kaplan Štefan Trškan mora pobrati svoja kopita iz strahu pred posledicami njegovih

volilnih manevrov ob priliki občinskih volitev. Farani so sicer mnenja, da kaplan spada kot peto kolo v družbo tistih štirih katoških mož, ki jih je vodil župan Vintar in ki jih je preiskovalni sodnik za božične praznike poslal — na počitnice. Farani pa so zato tega mnenja, ker jim je znano, da je ravno kaplan Trškan največ kriv sramote in škandala svojih štirih »somišljenikov« in največ kriv tudi tega, da so se take volilne sleparije kot so se godile v Prečini, sploh mogle izvršiti. Zato se je faranom čudno zdelo, da je preiskovalni sodnik pozabil z onimi štirimi povabiti tudi kaplana — na božične počitnice. Če bi ga bil preiskovalni sodnik pripravil na to, da bi se mu ta božji namestnik po resnici in svoji vesti izpovedal, morda bi kaplan le vendar kaj vedel, kdo je vlomil v šolo in v zaboje, kjer je bil shranjen volilni material. Gotovo pa bi bil vedel povedati, kako se je s pooblastili sleparilo, kdo, kdaj in kako so se glasovnice dostavljale volilcem in da mora on sam z mirno vestjo pred bogom, kadar mašuje, priseči, da je on po načinu svoje agitacije izpolnoval božje zapovedi ter spoštoval tisti volilni red, ki so ga sestavili njegovi pristaši in ki ga je potrdilo Nj. Veličanstvo. Da kaplan v tej zadevi doslej še ni imel opravka s preiskovalnim sodnikom, si ljudstvo razlaga to stvar tako, da bi preiskovalni sodnik najbrže nič ne verjel kaplanovi izpovedi. Nekaj pa le ne more biti v redu z našim kaplanom, kajti da jo misli ravno sedaj, ko se bodo vršile nove volitve, popihati iz naše fare, da ga škof pošlje celo na slabšo faro, to je nekaj, kar se faranom ne zdi popolnoma v redu. Pa tudi to ne, da se je kaplan za slovo zatekel v predale »Lažiljuba«, kjer prav po božjenamestniško psuje svoje najboljše prijatelje - liberalce. Svetega moža močno srce boli, da so ga liberalci učili litanij, kakršnih doslej še ni slišal, dasiravno si je, kot se v »Lažiljuba« samega sebe hvali, »vso svojo mladost belil svojo glavo z učenimi stvarmi.« Poredneži pripovedujejo o teh litanijah čudne zgodbe. Pravijo, da je kaplan nekoč kar na sejmišču v mestu agitiral za Vintarjevo stranko. Tam mimo je prišel njegov najboljši prijatelj »neki mlinar« in ker je mislil, da ima kaplan tam kako poljsko pridigo, in ker ga je kaplan še posebej povabil k sebi, se je res pridružil kaplanovim poslušalcem. Ko pa je videl in slišal, da božji namestnik na javnem trgu ne pridiga božje besede, ampak da uboge kmete farba za volitev, je tisti »neki mlinar« kaplana začel izpraševati krščanski nauk. Bajda ga je tudi vprašal, ali je Kristus svoje apostole učil agitirati za občinske volitve. Ko so kaplanovi kimovci to slišali, so ga začeli kar križati in se porazgubljati od gruča. Ta poredni »neki mlinar«, ki je v krščanskem nauku boljše poučen kot kaplan, dasiravno se sploh ni nikdar »z učenimi stvarmi belil svoje glave«, kakor g. kaplan, je naposled ka-

plana z izpraševanjem o krščanskem nauku tako na tesno ugnal, da mu kaplan ni mogel in ni znal več odgovorjati in jo je kakor kužek s kropom polit, popihal izpred oči poslušalcev. Ta blamaža strašno boli svetega božjega namestnika. Zato je dal duška svojim bolečinam v »Lažiljuba« ter se še posebej spomnil svojega prijatelja »nekega mlinarja«. Sicer pa pohvali liberalce in pravi, da pridno delajo za nove občinske volitve. Vendar pa se je učeni gospod dvakrat zmotil in večkrat zlagal v svojem učenem dopisu. Njegovih laži se ne izplača se dotakniti. Pošten človek bi se le umazal z njimi. Le kaplanovo dvakratno zmoto je treba popraviti. Prvič ni res, da so bile volitve ovržene, ampak res je, da so bile okradene, vlomljene, prisleparjene; kdo ve, ali morda tudi s kaplanovo pomočjo, morda tudi ne. Drugič pa se kaplan moti, če upa, da jih bodo sedaj liberalci dobili po svojih umazanih ustih. Če ima kdo umazana usta, jih imajo le klerikalci, in če bo kdo kaj dobil po ustih, bodo zopet le klerikalci. Za kaplana Trškana pa je škoda, da že gre iz fare, kajti z njegovim učenim postopanjem je izpreobrnil že polovico fare v liberalce, če bi le še kaj časa ostal med nami, bi lahko izpreobrnil še — drugo polovico.

d Iz Mirne peči. Punt zoper zgradbo nove cerkve. Naš župnik Anton Zore je kaj čuden človek. Svoj čas je že kaplanoval pri nas, pa se mu ni dopadlo in jo je popihal drugam. Že smo bili veseli, da nas vrag ne bo nikdar več kaznoval z njim, pa smo se morali vragu že hudo zameriti. Poslal nam je namreč Zoreta nazaj, to pot kot župnika. Njegov сосед, župnik Šmidovnik, župnik v Prečini, ki je s svojo novo cerkvijo napravil toliko pohujšljive nalezljive boleznin, kako je treba ubogega kmeta izžeti za zgradbo nove cerkve, je okužil tudi našega Zoreta. Mož si je vtepel v glavo, da moramo imeti novo cerkev po zgledu v Prečini. Velika, lepa, strašno velika in lepa mora biti, pa naj velja kolikor hoče, saj jo bo plačal kmot. Z našim denarjem naj se zida cerkev, a zida naj jo tujec. Tam odnekod iz Bosne je privlekel nekega podjetnika, ki je napravil načrt, za drago stavbo 85.000. Farani niso proti temu, da bi se sedanja cerkev nekoliko ne povečala in izboljšala. Take stroške bi že prenesli, radi ali neradi. Razumni možje, med njimi tudi Janez Prijatelj, posestnik na Vrhovcu, ki je napravil načrt, kako bi se cerkev z malimi stroški dala povečati, so se odločno izrekli proti župnikovemu načrtu. Zdaj, ko so tudi drugi farani izprevideli, da jih hoče župnik spraviti v nepotrebne dolgove, so se izrekli proti župnikovemu načrtu, nasprotno se pa odločili za Prijateljev cenejši in našim razmeram tudi primernejši načrt. Ker pa župnik z vso silo hoče prodreti s svojim načrtom, se vse pripravlja, da se ob pravem času upre župnikovi trmoglavosti. In kakor so naši Mirnopenčani drugače res mirni ljudje, v tem

sličaju se zna zgoditi, da bo župnik naletel na odpor, o katerem se mu morda niti ne sanja. Pa tudi to jezi in še posebno razburja naše farane. Novomeški kapiteelj ima nad cerkvijo svoj patronat. Kapiteelj bi moral k zgradbi prispevati peti del vseh stroškov, torej po župnikovem načrtu 17 tisoč kron. Prošt dr. Elbert pa nam ponuja le 1500 K, torej pravo beraško miloščino. Potem je naš župnik že zdaj se pokazal za tako dobrega gospodarja, da je plačal zvitemu sosedu, župniku v Prečini, za pri njegovi cerkvi neoporabljeni les 2000 kron, dočim je les vreden komaj 200 K, a za našo cerkev pa sploh neuporaben. Mirnopenčani stojimo torej pred burnimi časi. Treba je odločnosti vseh odločnih mož!

d Iz Kandlje pri Novem mestu. — **Klerikalne volilne sleparije pri občinskih volitvah.** Ni še končana umazana afera klerikalnih volilnih sleparij v Prečini, že so klerikalci v sosednji občini Šmihel-Stopiče uprizorili še večje sleparije. Že v volilnem imeniku je bilo izpuščenih več naprednih volilcev. Glasovnice in izkaznice so se dostavljale šele zadnji dan pred volitvami. Dostavljali pa so jih Zurčevi kimovci, občinski možje, pa le takim, o katerih so vedeli, da bodo volili Zurčevo stranko. Župniki v Vavta vasi, Podgradu, v Stopičah in v Šmihelu pa so volilne listine kar za celo faro prevzeli, da so jih razdali onim, katerim njihovi podrepaniki niso dostavili. Nasprotno pa več takih, ki so bili v volilnem imeniku, sploh niso dobili ne izkaznice, ne glasovnice. To pa so bili samo taki, o katerih je Zure naprej vedel, da bodo volili napredne kandidate. Največje sleparije so se uganjale s pooblastili. V zadnjem trenutku, ko je šlo Zuru že tesno, so njegovi agitatorji vsiljevali tudi takim pooblastila, ki niso dobili volilnih izkaznic in glasovnic. Župniki so imeli cele butare pooblastil, pa so jih kar tam pred volilno komisijo vsiljevali volilcem, ki so že enkrat volili. Da so še lažje sleparili, sta se Zure in okrajni glavar domenila, da politična oblast ne pošlje nobenega komisarja na volišče. Zure in njegovi zavezniki so delali kar so hoteli. Dasi je prepovedano, je Zure pregledoval glasovnice med volitvami. Orožniki so tiste farje, ki so v veži vsiljevali volilcem posebne glasovnice, zapodili proč, toda ti božji namestniki spoštujejo od cesarja potrjeni zakon in uradne osebe tako, da so šli iz veže pa — v volilno sobo ter se tam pred komisijo utaborili ter ljudem ponujali pooblastila in glasovnice. Vkljub tem sleparijam bi bila zmagala napredna stranka, da se ni šele zdaj spoznani dvorezni nož, tovarnar Košiček v zadnjem trenutku izneveril svojim volilcem. Obljubil je, da bo šel h komisiji kot zaupnik, pa je v zadnjem trenutku Zuru pisal, da tudi tega posla ne sprejme. Izgovarjal se je, da ima tačas neko pravdo v Gradcu, a dognalo se je, da je mož lepo doma čepel ter se norca delal iz volilcev. Sicer pa je prav, da je tako pre-

šlo. Zdaj ljudje vsaj poznajo tudi tega moža, ki glede dvoreznosti svojih besed ni prav nič boljši, kot Zorc. Misli je, da mu bodo župansko čast kar na krožniku prinesli. Ker se je pri teh volitvah res že preveč očitno sleparilo, se bode vložil rekurz. Upamo, da bodo nove volitve za napredno stranko velikega pomena.

d **Raka.** Za vsak dopis iz Rake, ki ga priobči »Slovenski Dom«, sumničijo vedno mene kot dopisnika, oziroma da sem z njim v zvezi, posebno takrat, kadar gre kaj za tukajšnjega trgovca g. V. Bona in nič ne pomaga, če rečem tudi stokrat, da ni res. Tako se je zgodilo tudi sedaj, ko je nekdo malo pokritiziral v »Slovenskem Domu« št. 1 t. l. glede oddaje snaženja in kurjave tukajšnjih šolskih prostorov za leto 1912. To sumničenje opravičujejo s tem, ker sem jaz pisal pritožbo proti volitvi tukajšnjega občinskega odbora in pa ker sem imel dne 10. decembra l. l. ob 3. popoldne občni zbor tukajšnje kmetijske podružnice v tukajšnji šoli, to je tisti čas, ko bi se imela vršiti javna zniževalna dražba oddaje snaženja in kurjave šolskih prostorov na Raki za leto 1912. Te javne oddaje pa takrat ni bilo, čakala pa sta takrat posestnika gg. Jordan in Povhe iz Rake na tisto ajvno oddajo v šoli, katera dva sta potem povzročila opravičeno grožnjo, da stvar naznanita na e. kr. okrajno glavarstvo v Krško, če se zgoraj omenjena opravila prihodnjo nedeljo, dne 17. decembra l. l. pravilno na javni zniževalni dražbi ne oddajo. To se je potem tudi zgodilo. To sem moral pojasniti, da se vidi, koliko so takšni popravki vredni, radi česar se sedaj tukaj šepeta in šušlja »zdaj ima pa Varšek dosti«, posebno še potem, ker g. T., ki je prevzel snaženje in kurjavo tukajšnje šole za l. 1912, izjavlja, da se danes za to še ne kesal. Obenem prosim slavno uredništvo tega lista, potrdila, da jaz nisem pisal dopisa iz Rake v »Slovenskem Domu« št. 1 od let. leta in nisem zagotovo bil z njim v nobeni zvezi. — **Ivan Varšek**, posestnik in gostilničar na Raki. (Potrjujemo. — Op. ured.)

d **Brusnica.** V nedeljo, dne 7. januarja ob 8. dopoldne je šel gostilničar Martin Lenarčič iz Vel. Brusnice v farovž k župniku Martinu Nemaniču, istotam, in mu naznanil, da je njegov tast, Matija Božič, stanujoč tudi v Vel. Brusnici, na smrt bolan, ter ga prosil, da bi ga šel obhajati. Ker župnik Nemanič Božiča, ki je zvest kristjan in je redno zahajal v cerkev, že več let ne more videti, je nahrulil Lenarčiča in rekel, da ne gre Božiča obhajati. Kaj se je potem zgodilo? Župnik je šel k Božiču in ga na smrtni postelji prav pošteno »ošinfal« ter vso svojo jezo nad njim stresel, obhajati ga je pa komaj opoldne prišel. Torej, tukaj je morala smrt 4 ure čakati, da je župnika blažena volja bila in je šel Božiča obhajati. Božič je 74 let star in je že več let hudo nadušljiv. Vsakomur je znano, da taki ljudje, kadar malo bolj zbolijo,

kar naenkrat zatisnejo oči. Kdo bi bil odgovoren, ako bi Božič, ki je želel biti previden s sv. zakramenti, prej umrl, ko je župniku prišla volja, da ga je šel ohhajati? Božič je bil tudi v vojski in zdaj je na smrtni postelji in ni toliko vreden, da bi ga duhovnik, katerega še takrat na svetu ni bilo, ko se je že on bojeval za domovino, šel obhajati, kadar želi. Njegova hiša še pet minut ni od farovža oddaljena in župnik gotovo ne bi veliko zamudil, ako bi ga šel obhajati kadar je mož želel. Župnik Nemanič dobiva od lanskega leta naprej precej mastno podporo, da si drži konja, s katerim bi se vozil obhajati in bi takrat, ako se mu že ni ljubilo k Božiču priti, lahko dal konja zapreči in bi se peljal. A kaj še? Njegov konj ni za take posle, ampak samo, da se z njim pridno v Novo mesto vozi.

d **Iz Dolskega.** »Domoljub« se hlavi z zmago S. L. S. v Dolskem pri občinskih volitvah. Ali se ta zmaga more imenovati sijajna, če so spravili v odbor fajmoštrove kimavce le s silo. Prižnica je pela vse božične praznike poprej, fajmošter agitiral, dirjal od hiše do hiše vse dneve in noči ter s silo nagovarjal ljudi za svojo stranko. Najel si je še župnika v Dolu, trojiškega učitelja Igljca ter kaplana Demšarja iz Moravč. Toda niso mu zadoštovali ti agitatorji — najel si je poleg domačih Čukov še take iz fare Dol. Do zadnjega večera jim je šlo prav trdo — čujte zadnjo noč oblazil je fajmošter Rihteršič z neko, ne prav čislano osebo — puško na rami! — vse hribe in vso okolico. Zakaj tako vneti možje ne agitirajo z rožnim vencem v roki?? Udrihali so po možeh naše stranke, češ, ako ne boš volil z nami, te bo »šintar« pokopal in župnik ne bodo imeli prve maše. Vprašamo pa nadebudnega Rihteršiča, komu pa koristi tvoje prve maše? Komu? Samo nezmojljivemu Francelnu iz Kamnice, saj imate »ajmohtarji« tam zavetišče po prvi maši. Na dan volitve je bila zbrana čukarija iz Dola, med temi klerikalni petelin Kastelec in privandrani zeleni organist, za katerega bi bilo bolje, da bi med tem časom malo cerkev osnažil. Lovili so naše pristaše, s silo jim menjali glasovnice. V ta namen so porabili vse hleve krog volišča, — no, končno saj Čuk spada v hlev — svetohelenski čuki so jih navajeni po domačem na »svinjaku«. Po navadi je tukaj vsakdanja maša ob 7., seveda na dan volitve je bila brez prejoznanitve ob 6. Ob 7. je že Rihteršič agitiral in letal po Podgori, sploh se ga je tiste dni povsod dobilo, samo v farovžu ne. Ko so uvideli, da zmaga jo, pokazalo je izobraževalno! društvo čukov svojo oliko. V neki bajti-žganjarni so žrli geruša, a pomislite, sv. Orli, plesali in razgrajali. Podivjana čukarija je napadla može napredne stranke, ko so se vračali proti domu in sicer jih napadla s kolmi, vilami in kar so dobili. Akoravno so čuki, ušli ne bodo roki pravice. Zagovarjali so se že pred sodiščem, zanima se

odpa zanje drž. pravdnštvo v Ljubljani. No mislimo, da je nervoznost Rihteršiča minila, saj ima čisto po njegovem okusu izbrane odbornike. Še eno priporočamo mogočnemu popu in upamo, če bode predelal nekaj novih mož v obč. odboru — posebno enega! isti se že čuti, da bi se razmerje predrugačilo v njegovi hiši — drugače bode moral posredovati ljubljanski škof Anton Bonaventura. Mislim, da ga Rihteršič pozna?

d **Telovadno društvo »Sokol« v Radečah** pri Zidanem mostu ima v nedeljo, dne 28. januarja 1912. popoldne ob 3. v telovadnici »Hotel Gineiner« svoj redni občni zbor.

d **Umrl** je v visoki starosti 89 let na Gornjem polju na Dolenjskem posestnik Jože Klinc. Bodi blagemu možu prijazen spomin.

o Gorenjske novice o

g **Umrl** je v Železnikih občespoštovan posestnik g. Janez Demšar, neupogljiv naprednjak jeklene volje in blagega srca. Zapustil je osmero sirot, ki jim je pred letom umrla mati, sedaj pa še predobri oče. Vrlemu možu prijazen spomin. (Daljše poročilo priobčimo prihodnjich. Op. ur.)

g **Iz Stare Oselice nad Škofjo Loko!** (Zaradi pomanjkanja prostora zakasnelo. Op. uredn.) Samomor. Dne 27. decembra 1911 se je izgubil nad 60 let stari Josip Kokalj iz Stare Oselice in so ga dne 29. decembra našli vtopljenega v Sori blizu Fužine, našli so tudi sled po snegu od doma, ki je kazal naravnost v vodo, ki je kake pol ure oddaljena. Pokojnik je bil najzvestejši pristaš župnikov, bil je tretjerednik in v vseh mogočih bratovščinah. zvesto je verjel svojemu dušnemu pastirju Ivanu Soukupu, vedno je tičal v cerkvi in neprestano molil, in sedaj je storil samomor. Ljudje so raznih misli: eni, da je bil versko blazen, drugi, da je obupal. Koliko je resnice, morda ve župnik Ivan Soukup. Pa eno bomo povedali javno vsemu ljudstvu in ljudstvo naj izreče sodbo. Dogodilo se je, da je isti čas umrl tudi neki drugi mož v 76. letu svoje starosti. Bil je vedno zvest svojemu narodu in krščanski veri, živel je neomadeževano in na smrtni postelji bil previden s sv. popotnico. A kaj je storil župnik Soukup v svoji zagrizenosti in peklenskem sovraštvu do vsega, kar ni pod njegovo suknjo? Ni hotel tisti dan maševati za moža, ki je umrl naravne smrti, ampak za vtopljenega Kokalja, a še to mu ni bilo dovolj. Hotel je, kolikor je mogel, tako, da pogrebci in ljudstvo niso dohiteli maše. Tukaj te vprašamo, Ivan Soukup, kje je tvoja pravičnost? Poznal si obadva. Kdo je več delal za cerkev, od katere hiše si dobil več bere? In še po smrti sovražiš ljudi, ki niso popolnoma tvojega kalibra. Sovražiš, kar je pravičnega in ljubiš tiste, ki se, kakor neki zakonski mož in vdova po gozdih sprehajata. V svojih pri-

digah, ki niso vredne piškavega oreha, udrihaš po poštenih ljudeh, svoje backe in samomorilce pa zagovarjaš. Na leci si rekel, da kdor bere in dopisuje v »Slovenski Dom«, ne more dobiti odpuščanja, kaj misliš, da je še kdo tako neumen, da ti verjame, ako ti tvoji backi! Ako govoriš resnico, zakaj pa jo tudi ne izpolnjuješ. Neke-mu fantu si obljubil 200 K nagrade, ako gre iz tvoje fare, no, Soukup, fant je že šel, ali si mož-beseda, ali si mu že izplačal, kar si obljubil. Tako! Za danes potrpi-mo, sicer se bomo pa še videli. Kakršen je pastir, take so ovce. Na svidenje!

g Drugi kurz. Pretekli teden je bil na Trati v Poljanski dolini misijon. Ne pečali bi se z njim, ko bi se ne bilo tu zgodilo nekaj, česar ne slišimo ponavadi pri misijon-skih prireditvah v naši deželi. Navadno se ne sliši na takih misijonih drugega kot zabavljanje čez napredno časopisje, strašenje s peklom in groznimi mukami in enakim. Tudi tu se je govorilo in pridigovalo še veliko o tem. Vendar, kar se mera poudarjati, v vse drugem tonu kot smo navajeni slišati pri takih cerkvenih prireditvah. Vse je bilo povedano z lepšo besedo, v dostojnejši obliki, brez vsake posebne strasti. Li že vpoštevajo duha časa, omike in napredka tudi na deželi? Misijonarji so bili tu, kakor pripovedujejo poslušalci njih pripovedi, prave ovce nasproti ondotnemu župniku Brajcu. Tu vse bolj pohlevno in dobrohotno brez vsake posebno vidne strasti in škodoželjnosti. Župnik Brajc se naj od teh uči, da ne bo vedno le zabavljaj, kajti pri njem se bere z obraza vsa strast, škodoželjnost in maščevanje do političnega nasprotnika. Tedaj je bila ta prireditev v prvi vrsti za njega, da bo krenil pot za učitelji, ki jih je poklical, da bi druge preobračali, a soditi po vsem, so ti čutili, da je takega spreobrnjenja ravno on najbolj potreben, da bo v prihodnje smatral cerkev za hišo božjo in ne za politično beznico kot jo je imel ravno pred misijonom. Niso tedaj udrihali, kakor omenjeno, toliko po naprednem časopisju, vsaj v tem razmerju in takim naglasom ne, kot je bilo doslej navada. To pot so krenili misijonarji na drugo pot. Kakor je bilo posneti iz govorov, so zaznali drugi strah, ki je veliko večji od liberalnih časopisov. In ta strah je Amerika, oziroma takozvani Amerikanci. V teh vidijo vse druge pošasti, vsaj tukaj se je pokazalo, nego v časopisju. Amerikanci so tisti zli duh, ki zastruplja naš novejši čas. In res, v največji meri se je sukalo vse pridigovanje, če tudi v spovednici, tega še ne vemo, okrog teh nesrečnih Amerikancev, ki so bojda prava kuga za nas. Amerikanci zanašajo iz Amerike v moralnem in vsakem oziru največje zlo. Prepričani smo, da misijonarje tu ne vodijo nobeni res gospodarski in moralni obziri. Ne, za te je jim kaj ali pa nič mar. Tudi do zdaj še nismo slišali nobenega pravega zabavljanja in odvracanja naših ljudi od Ameri-

ke od strani duhovščine. Seveda, do zdaj so bili tudi ti Amerikanci pohlevne in poslušne ovce v Ameriki in potem, ko so se zopet vrnili v domovino. Plačevali so zadovoljno drage maše, zidali razne kapele in sploh od trdo zasluženega denarja veliko žrtvovali v cerkvene in druge božje namene. Na to še misliti ni bilo, da bi delali kako nasprotstvo pri volitvah župniku in kaplanu. Dandanes je pa to že veliko drugače. To niso več tista pohlevna jagnjeta ti Amerikanci. So ljudje, ki se res navzamejo v Ameriki v večji in manjši meri svobodnega ameriškega duha. In to prepričanje očitno kažejo tudi drugim in ne brez uspeha. Seveda odleti od ameriškega zasluzka vedno manj za maše in cerkvene namene. Pri volitvah zopet poudarjajo, da župnik nima pri tem nič opraviti, kakor tudi v Ameriki nič nima. Tedaj so ravno ti ljudje, Amerikanci, ki odrekajo duhovniku v posvetnih rečeh vsako pokorščino, in pridobivajo vedno več somišljenikov tudi med onimi, ki so v Ameriki do zdaj le slišali. To se je pokazalo tudi pri sedanjih občinskih volitvah. V krajih, ki se ponašajo z večjim številom Amerikancev, je bil največji odpor z večjim ali manjšim uspehom. To je poskusil tudi že sam škof s svojim nameranim popotovanjem v Ameriko, da bi onkraj lovil ljudi, ki si s težkim delom služijo kruh in varčujejo, da bi olajšali bedo svoji družini. To je tista točka, okrog katere se vse suče, in radi katere imajo ti gospodje v zadnjem času toliko skrbi. Ne sreča rodbin, ampak sapa, sapa, ki prihaja iz Amerike, ta je zanje mrzla in neprijetna. To je skušal tudi župnik Brajc, ki je pri zadnjih občinskih volitvah kljub tolikemu trudu jedva za zdaj še ostal na krmilu, kar so tudi naredili ti presneti Amerikanci kolikor toliko.

g Št. Ožbolt. Po besedah našega župnika bi morali biti št. Ožboldeci največji pijanci in nečistniki, ker že par mesecev ne slišimo s prižnice skoro nič drugega kakor to, tako da se mu že najvnetejši njegovi podrepaniki smejejo. Očital nam je tudi, da smo »liberalci«, da nas vidi, ko gremo k Rudolfu pit, naše žene in hčere pa ko kadar jim potreba, kar za cesto počepajo, »on jih pa skozi okno vidi.« Ljuba duša! Zakaj jih pa gledaš, mar se pridige uči, da se ne boš tako zaletaval in s svojim nepreudarnim govorjenjem nas pohujševal ter naše mladine.

Več faranov.

g Iz Tuhinjske doline: V Zg. Tuhinju se je pred kratkim ustanovila požarna bramba. Za načelnika je bil izvoljen g. nadučitelj Malenšek, katerega poznamo kot delavnega in zmožnega moža. Nekateri člani so sicer menili, da bo delal tako, kakor bo hotel fajmošter, toda to mnenje je za enkrat prenašlo. Če bi g. nadučitelj in fajmošter hotela v društvu ali s pomočjo društva uganjati kako klerikalno politiko, bodo člani na prihodnjem obč-

nem zboru z njima obračunali. Toda v g. Malenšku vidimo za enkrat osebo, kateri je na srečo edino »na pomoč« Tuhinjeu, kadar je v nevarnosti. O župniku imamo seveda drugačno mnenje. Župnik ima v rokah posojilnico. Dasi je bila požarna bramba že takorekoč ustanovljena, vendar se je župnik ni spomnil pri razdelitvi čistega dobička od hranilnice niti z vinarjem, pač pa je vse obrnil za prazne cerkvene potrebe. V tuhinjski hranilnici je naložen kmečki denar in dobiček naj pride v prid kmetom. — Ker še mnogi Tuhinjski čitalci »Slov. Doma« niso vposlali naročnine, se jim list ne pošilja več. Nekaj izvodov se nam je pa vrnilo in ne vemo, ali so jih vrnili gospodarji sami ali njih žene na fajmoštrovo prigovarjanje. Kdor želi list, naj se obrne takoj z dopisnico na upravništvo lista.

o Notranjske novice o

n Občinske volitve v Postojni je slav. c. kr. deželna vlada potrdila ter rekurz zavrnila. Postojnski kaplan Rudi Kapš pa je zopet za eno blamažo bogatejši. Obzalu-jemo!

n Za »Sokolski dom« v Postojni je nabral gosp. Stanko Znidaršič iz Matenje vasi v »Narodnem hotelu« v Postojni 25 K 90 v. — Vrlemu nabiralcu in darovalcem naša iskrena hvala! Živeli! Na zdar!

n Opozarjamo na »Sokolsko maskarado« v Postojni, ki se vrši dne 1. februarja. Zanimanje je vseobčno ter bode, sodeč po pripravah, ena najimenitnejših prireditev ta predpust v Postojni.

n Postojnska godba na lok se priporoča cenj. društvom in korporacijam v okolici in Postojni, da se je poslužujejo o prilikah zabavnih prireditev. Honorarji nizki. Odelek od 6 mož naprej. Pojasnila daje »Godbeno društvo« v Postojni. Svoji k svojim!

n Iz Postojne. Predpustna veselica, ki sta jo priredili postojnski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda v nedeljo, dne 21. januarja, je uspela v vsakem oziru krasno. Že spored veselice je bil tako mnogovrsten in tako vabljiv, da je kar naravnost silil občinstvo k posetu. In uspeh tudi ni izostal. Prostorna dvorana »Narodnega hotela« je bila do zadnjega kotička zasedena odličnih in preprostih meščanov in okoličanov od blizu in daleč. Pa saj se je nudil vsem nenavaden užitek. Točno ob 8. so nastopili naši vrli tamburaši ter želi za precizno in melodično izvajanje vsestransko priznanje. Ob nastopu »Postojnskega orkestra« smo pa bili kar naravnost očarani o dovršeni umetnosti proizvajanih točk. Meščani zbor nam je zapel ljubko »Dekle, podaj mi roko« ter žel obilo priznanja. Naši diletantje-igranci so nastopili v burki »Nebesna zemlja«. No, to že niso več diletantje, to so pravi igralci-umetniki, zakaj nastopili so s tako preciznostjo in dovrše-

nim igranjem, da lahko nastopijo tudi na večjem odru, in da jim tudi najhujši kritik ne more odreči pohvale. Za svojo trudapolno požrtvovalnost so želi najburnejše priznanje s tem, da so gledalce kar elektrizirali s svojimi komičnimi nastopi. Štiri ure se je izvajal spored, a nihče ni opazil, da je polnoči, pač jasen dokaz, da je bil dobro sestavljen in da je nudil vsakomur popolen umetniški užitek in zabavo. Po kratkem odmoru se je zavrtilo mlado in staro ob zvokih društvene godbe, pričel se je ples, ki je trajal do jutra. Da pri taki prireditvi ne izostane tudi gmotni uspeh, je umevno, in družba sv. Cirila in Metoda je pridobila dober kamen s približno 250K.

n **Postojnski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda** veže prijetna dolžnost, izreči najpristronejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da je predpustna veselica dne 21. t. m. tako lepo uspela. Zahvaljujemo se sodelujočim društvom in igralcem-diletantom za njih trudapolno delovanje, za njih izborni umetniški nastop; zahvaljujemo se vsem darovalcem dobitkov za loterijo in nabiralkam dobitkov, ki so nedvomno v nemali meri pripomogli h gmotnem uspehu; zahvaljujemo se gosp. lastniku »Narodnega hotela« za brezplačno prepustitev dvorane; zahvaljujemo se pa tudi vsem posetnikom veselice, ki so pokazali svoje zlato srce in darežljivo roko, da vedo ceniti smoter družbe.

n **Iz Cola.** — **Uganke.** 1. Zakaj ne more biti na Colu maše brez župana, in zakaj ima colski župan pri vsaki maši oblečeno kijkljo? 2. V čem sta si podobna colski župan in pa dekla, ki pometa? 3. Zakaj ni treba colskemu župniku naznanjati županstvu novorojenčkov in mrličev? 4. Zakaj je na colskem župnišču čebelica nad vrati tako zelo hudo shujšala? — **Odgovori.** 1. Ker je na Colu mežnar za župana. 2. Na Colu izvršuje službo dekle župnik, vlogo metle pa igra župan - mežnar. 3. Ker mora biti župan - mežnar pri vsakem krstu in drugih ceremonijah navzoč. 4. Ker so ji trotje požrli ves med. (Več naj pove Lokvar.)

n **Iz Blok.** Preteklo nedeljo, t. j. dne 21. januarja je priredil tukajšnji poslanec Drobnič nekakšen shod. Na tem shodu je govoril tudi dr. Zajc, deželni poslanec za kmetijske občine volilni okraj Litija iz Ljubljane ter se je tako surovo obnašal, da so se celo njegovi backi zgražali. Udaril je z vso silo z nekakim hripavim glasom po naprednih poslancih, češ, kako so gospodarili v deželnem zboru z deželnim denarjem, da so popolnoma spraznili blagajno ter njim prazno pustili. Odobraval so mu to le otroci, katerih je bilo največ na shodu in nekoliko njegovih koštrunov, katere bo lahko prav čisto ostrigel; ni pa povedal nič o 10 milijonskem posojilu, kričal je kakor divji, ter nazival poštene, odločne in napredne može s priimki, katerih bi se vsaki zarukan hribovec sramoval v javnosti in posebno med toliko otroki govoriti. Obenem

se je tudi izrazil: čeprav sem zajec, pa sem tak, da bi s kože ušel. To verjamemo, ker ste dosti razkukan, gotovo imate še trdno kožo. Obenem je čvekalo o novem lovskem zakonu, kako bo velikega pomena za kmeta. Nadalje je govoril, kako naj kmet svinje redi, skoraj gotovo je on v tem najbolj skušen. Najbolj je pa hvalil sebe, kakšno zaupanje ima pri svojih volilcih in koliko je že zanje storil in kakšno moč ima. Nadalje je hvalil Drobniča, da takega poslanca ga ni za kmeta. Mi pa rečemo, da je on le dober za svoj žep, ker je dobil največ otrobov zase, akoravno so bili eni njegovi volilci taki siromaki, da jim je živina slabela od glada. Sanjaril je, kako je zdravil neko žensko, ki je kar čez noč ozdravela in je šla takoj v krtovo deželo. Gospod Zajc, kadar imate še priti na Bloke, tako neumne kvasit kakor ste zadnjič, je bolje, da si dobite en boben, ker mi vaših »govorov« sploh ne maramo več slišat. Za Vaše lepe dajane priimke, kakor baraba in dr. se Vam lepo zahvalimo. Drugič jih raje ohranite zase.

Po slovenskih deželah

p **Iz tržaške okolice.** Na Opčinah pričnejo že prav v kratkem graditi novo šolo, za kar je določenih 150.000 K. Šola bo imela tudi sobo za pršno kopel in druge moderne naprave. Vse stroške za šole, ki niso majhni, nosi mestna občina tržaška. Malokje se za šole in učiteljstvo tako skrbi, kakor v Trstu in njega okolici. Srečni ljudje!

p **V Trebčah pri Trstu** je pred kratkim umrl vpokojeni župnik Anton Hrovatin. Zapustil je veliko premoženje, a v splošno začudenje gotovih krogov, prav ničesar v klerikalne svrhe, ko bi se pa vendar denar dal marsikje tako lepo uporabiti. Mož je že vedel, zakaj je to storil.

p **Na Kontovelju pri Trstu** namerava »Slovenska Straža« ustanoviti otroški vrtec. Da bi ta skrb za otročiče ne imela drugega ozadja, bi bilo tako početje res hvalevredno, a bržčas je to le sredstvo v dosego drugih ciljev. Otroški vrtec se namerava spraviti pod streho v hiši narodnega zastopnika gosp. Alojzija Goriupa. Čaka se le, da bo župnišče dograjeno, ker sedaj ni prostora v hiši zgoraj navedenega narodnega poslanca... Ta hiša leži ob cesti med Prosekom in Kontoveljem, a se misli, da se bo iz Proseka malokateri kalin ujel na te limanice. Vederemo.

p **Pri Sv. Ivanu pri Trstu** je sedaj nov kaplan Zavادلal kot naslednik znane Čoka, ki službuje sedaj v mestu. Novi kaplan pri Sv. Ivanu se obnaša dosedaj kakor gre ter je priljubljen, ker se ne vtika v politiko, kakor njegov prednik. Nepolitikujoče duhovnike še dandanes povsod spoštujejo. In taki to tudi res zaslužijo.

p **V Bazovici** so priredili mladinaljubi dne 6. januarja božičnico s šolsko veselico, katera se je izborna obnesla. Otroci so bili obdarovani. Ljudstva se je kar trlo. Vsak je hotel videti svojega otroka, kako bo nastopil v svoji vlogi. — Prirejanje božičnic je hvalevredna navada, ki naj bi se povsod razširila, kjer je mogoče.

Listnica uredništva.

Različne dopisnike prosimo, naj nam oprostite, ker nismo priobčili vseh njih dopisov. Počasi pride vse na vrsto.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 " " " II. " . . .	1	60	1	80
1 " " " III. " . . .	1	20	1	70
1 " telečjega mesa . . .	1	72	2	—
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	80	2	00
1 " " " (prekajenega) . . .	1	94	2	—
1 " koštrunovega mesa . . .	1	50	1	60
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	60	1	80
1 " kozličevega mesa . . .	1	80	2	—
1 kg masla . . .	2	50	2	60
1 " masla surovega . . .	2	40	2	50
1 " masti prašičje . . .	2	12	2	20
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	70	1	92
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	90	2	—
1 " surov. margarinkega masla . . .	—	—	0	—
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	1	90	2	—
1 jajce . . .	—	08	—	9
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 " " posnetega . . .	—	8	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	90	1	00
1 kg medu . . .	1	40	1	50
1 " čajnega surovega masla . . .	3	27	3	60
1 piščanec . . .	1	30	1	60
1 golob . . .	—	46	—	50
1 raca . . .	2	80	3	20
1 gos . . .	6	—	6	50
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	7	—	7	50
100 kg pšenične moke št 0 . . .	36	60	—	—
100 " " " " 1 . . .	36	20	—	—
100 " " " " 2 . . .	35	80	—	—
100 " " " " 3 . . .	35	—	—	—
100 " " " " 4 . . .	34	30	—	—
100 " " " " 5 . . .	33	60	—	—
100 " " " " 6 . . .	32	60	—	—
100 " " " " 7 . . .	30	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	20	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	25	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	47	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	45	—	—	—
100 " ržene moke . . .	32	—	—	—
1 l fižola . . .	—	28	—	38
1 " graha . . .	—	36	—	40
1 " leče . . .	—	32	—	36
1 " kaše . . .	—	22	—	26
1 " ričeta . . .	—	20	—	22
100 kg pšenice . . .	24	—	—	—
100 " rži . . .	21	50	—	—
100 " ječmena . . .	19	—	—	—
100 " ovsa . . .	21	50	—	—
100 " ajde . . .	22	—	—	—
100 " prosa belega . . .	19	—	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze, nove . . .	20	—	—	—
100 " krompirja . . .	9	00	9	50

Lesni trg

Cena trdemu lesu 9:50 do 10 K.
Cena mehkeemu les 7:50 do 8 K.

Trg za seno slamo, in stello

Na trgu je bilo				
voz sena . . .	5	50	6	50
" slame . . .	5	—	5	50
" stelle . . .	2	—	2	20
" detelja . . .	6	50	7	00

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica številka 2., lastna hiša.

Obrestuje vloge na knjižice s $4\frac{1}{2}\%$, v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svoj pounovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 800.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za ves tujl denar. Promet na leto čez 1000 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantnejše.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 20. januarja 1912.

Dunaj: 90, 82, 85, 51, 34.

Gradec: 70, 8, 49, 15, 68.

Dvignjene v sredo, dne 24. januarja 1912.

Brno: 47, 32, 72, 75, 55.

Učenko

staro 14 let, za trgovino na deželi sprejme **Fran Skubic**, Zaversnik 14, Šmartno pri Litiji.

Prva vinorejska zadruga v Krškem ima svoj

izredni občni zbor

v nedeljo, dne 11. februarja ob 9. uri zjutraj v hotelu Gregorič v Krškem.

DNEVNI RED:

1. Potrditev prodaje posestva.
2. Končni račun.
3. Nasveti.

Ako bi ob 9. uri ne bilo zadosti članov navzočih, vrši se ob 10. uri drug občni zbor, pri katerem se bode sklepalo ne oziraje se na število navzočih članov.

Načelstvo.

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke.

Vodstvo narodno-napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk o vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravde.

Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakoršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zapno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10vinarsko znamko za odgovor (ako se želi odgovor v priporočenem pismu, pa 35vinarsko znamko) na: Kmetško pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10.

Ob sebi umevno je, da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetiskim županstvom.

Kako se imenuje? ---

najboljši pridatek za kavo; **„Pravi Franck“** s kavnim mlinčkom iz zadržane grebske tovarne.

IV

Poskus dokaže resnico zgoraj navedenega in vsakogar prepriča o vrlih tega pridatka, ki se kažejo v slasti, moči, barvi, izbornem okusu in nizki ceni.

Za živinorejce

priporoča

klajno apno, redilni prašek za konje, govejo živino in svinje. Fluid za konje, grenko sol, zmlet kolmoš, encian i. t. d.

„ADRIJA“

drogarija, konces. prodaja zdravilnih zelišč in strupov za lovske in tehnične namene v Ljubljani, Šelenburgova ul. št. 5. Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

SAMO 6 DNI!

z brzoparniki Francoske družbe. Edina najkrajša vožnja čez

HAVRE NEW-YORK

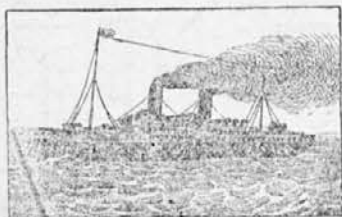
Veljavni vozni listek za vse razrede franc. linije dobiš le pri

ED. ŠMARDA

oblastveno potrjena pisarna Ljubljana, Dunajska cesta 18 nasproti gostilne „pri Figovu“.

Vozni listek za Ameriko in nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja vozni listkov po vseh železnicah, prirejanje zabavnih vlakov.

Vsa pojasnila letotam radovoljno in brezplačno.

brzoparniki

»La Provence«, »La Savoie«, »La Lorraine«, »La Touaine«, »Rochambeau«, »Le Chikago«.

Valjčni mlin v Domžalah

I. BONČAR, Ljubljana

priporoča pšenično moko vseh vrst najboljše kakovosti, nadalje otrobe, koruzno moko, kašo, ješprenj in spleh vse druge mlevske pridelke.

Zaloga in prodaja na drobno in debelo v Ljubljani, Poljanska cesta 19.

Telefon interurb. št. 129.

Zastopstvo in zaloge v Gorici, Trstu in v Višnji gori.

Priporočamo našim Kolinsko cikorijo

3 gospodinjam 3 iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.